

**Анна МУНЬКО**

*к.держ.упр.,*

*доцент кафедри управління та адміністрування*

*Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

## **АКТУАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ТА ІННОВАЦІЯМИ В ПРОЦЕСАХ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Опинившись перед найбільш масштабним викликом з часів здобуття незалежності Україна повинна відновлювати зруйновану ворогом інфраструктуру та національну економіку та одночасно стати на шлях динамічного розвитку, щоб зберегти та посилити свої конкурентні позиції на міжнародних ринках. Україна повинна здійснити соціально-економічний прорив, висуваючи на передній план інноваційно орієнтоване управління та управління змінами.

Інноваційне управління – один з напрямів сучасного менеджменту, що вивчає інноваційну діяльність в організаціях. Під новацією розуміється новий порядок, новий звичай, новий метод, винахід, нове явище. Сучасні інноваційні процеси досить складні та вимагають вміння аналізувати закономірності їх розвитку [1, с. 637].

Управління змінами – сучасний підхід в управлінні організаційними змінами в соціально-економічних системах, джерелами яких є функціонування та розвиток цих систем під впливом постійних змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі. В державно-управлінському аспекті управління змінами розглядається як інструмент, що приводить до якісних змін та поліпшення якості життя населення. [1, с. 636].

У цих процесах вагома роль відводиться органам місцевого самоврядування як суб'єктам управління розвитком територій, адже діяльність центральних органів влади насамперед повинна бути зосереджена загальнонаціональних проблемах. Тобто, ефективність антикризового публічного управління в Україні великою мірою залежить від збалансованого розподілу завдань та повноважень між державними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. При чому останні повинні стати локальними локомотивами відновлення та розвитку держави.

Фундаментальним елементом зазначеного антикризового публічного управління визначаємо теорію змін.

Будь-який проєкт – це зміни. Якщо немає потреби в змінах, відповідно немає підстав для розроблення та імплементації ініціативи. Концепція «теорії змін» вперше виникла в середині 90-х років минулого сторіччя як відповідь на складнощі, пов'язані з оцінкою впливу масштабних комплексних програм соціального розвитку. К. Вайсс – авторка першої публікації по теорії змін запропонувала описувати сутність програми у вигляді ланцюжка кроків, кожен з яких завершується досягненням встановленого результату. Цей ланцюг має починатися з діяльності в рамках програми та вести до досягнення довгострокової цілі програми. Такий спосіб опису програми К. Вайсс запропонувала назвати «теорією змін». [3, с. 28].

Розуміння того, що ми хотіли б змінити та яким чином, фактично і є теорією змін, яку ми будуємо для кожної окремої ініціативи. В цьому сенсі, теорія змін – не просто якась абстрактна категорія, а документ, який описує припущення, ризики, внутрішні та зовнішні фактори, які пояснюють механізм змін та обґрунтування того, чому саме ці зміни мають відбутися.

Водночас сама логічна послідовність або своєрідний зв'язок між наявними ресурсами, запланованими заходами та завданнями (засоби досягнення результатів) та результатами усіх рівнів (очікувані зміни) є ланцюгом результатів, який допомагає органам місцевого самоврядування розділити складну зміну (або кінцеву ціль) в стані, умовах та добробуті бенефіціара (членів територіальних громад) на менші складові (підцілі) для більш зручного управління розвитком територій.

На рівні результатів, теорія змін знаходить свою візуалізацію в логічному переліку цілей за їх масштабом (стратегічні, середньострокові та короткострокові), а на рівні засобів досягнення результатів – у відповідному плані заходів.

Стратегічна мета – це найвищий рівень змін у стані, умовах та добробуті бенефіціара, який досягається за умови реалізації визначених цілей. Оскільки Стратегічна мета має довгостроковий характер, вона, як правило, переходить з проекту в проект поки не буде досягнута у повному обсязі. Вона зазвичай досягається після реалізації проекту, однак має вимірюватися в процесі його життєвого циклу, оскільки зміни можуть настати раніше.

У стратегуванні розвитку територіальних громад чільне місце посідає управління інноваціями. Саме інновації (запровадження нової продукції, товару, послуги; застосування нової технології виробництва, запровадження для певної галузі невідомого методу виробництва, надання нових видів послуг; відкриття та засвоєння нового ринку споживання продукції; використання нових енергетичних ресурсів, матеріалів, видів сировини, джерел їх постачання; впровадження нової організації якогось виробничого, управлінського процесу, організаційної структури або їх удосконалення [2, с. 324] тощо) повинні інтегруватися в усі стадії управлінської діяльності органів місцевого самоврядування щодо реалізації проектів розвитку територій.

### **Список використаних джерел**

1. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Т. 2 : Методологія державного управління / наук.-ред. колегія : Ю. П. Сурмін, П. І. Надолішній та ін. К. : НАДУ, 2011. 692 с.

2. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Т. 4 : Галузеве управління / наук.-ред. колегія : М. М. Іжа, В. Г. Бодров та ін. К. : НАДУ, 2011. 648 с.

3. Застосування теорії змін у стратегічному плануванні в об'єднаних територіальних громадах: практ. посіб. / Р. Г. Власенко, Ю. О. Гончар, Д. Ю. Дрожжин та ін. Київ, 2020. 92 с.

*Отримано редакційною колегією: 30.03.2022.*